

ASPEKTY I WYMIARY KONKURENCYJNOŚCI W SYSTEMIE LOGISTYCZNYM ODPADÓW

Konkurencyjność stanowi podstawowy wymóg funkcjonowania każdego podmiotu gospodarczego w warunkach gospodarki rynkowej. Każda firma konkurująca na rynku odpadów ma własną strategię konkurencji opracowaną w toku procesu planowania lub będącą wynikiem polityki ekologicznej kraju/regionu. Polityka ekologiczna w województwie śląskim na najbliższe lata i do 2020 roku będzie skierowana głównie na przebudowę gospodarki energetycznej, przemysłu, transportu, ale będzie również dotyczyła działań tych wszystkich jednostek, które są źródłem głównych zagrożeń dla środowiska. Działania te będą m.in. ukierunkowane na zmniejszenie ilości odpadów wymagających deponowania w środowisku.

Wśród działań organizacyjnych na uwagę zasługuje inicjowanie lokalnych programów ochrony środowiska, w tym gospodarki odpadami komunalnymi. Szczególną rolę spełniają tu organy samorządu terytorialnego, kształtujące cele polityki ekologicznej na szczeblu gminy.

Zadania i obowiązki przedsiębiorstw (wytwórców odpadów/gmin, obiektów gospodarki odpadami) wynikają z aktualnego stanu gospodarki odpadami oraz prognoz wytwarzania odpadów na lata przyszłe.

Opracowana przez przedsiębiorstwo strategia konkurencji musi dać odpowiedź na pytanie: w jaki sposób przedsiębiorstwo zamierza konkurować, jakie powinny być jego cele i jakie zasady (środki, narzędzia) postępowania będą niezbędne do realizacji tych celów.

Zdobycie i utrzymanie przez przedsiębiorstwo przewagi konkurencyjnej, zapewniającej jego efektywne funkcjonowanie na rynku odpadów wiąże się z maksymalizacją nowo tworzonej wartości, na którą składa się:

- wartość, jaką przedstawia dane przedsiębiorstwo i jego produkty dla klientów,
- wartość tworzoną z punktu widzenia właściciela/kierownictwa firmy.

Podstawą działania każdego podmiotu rynku, bez względu na to, czy działa on w segmencie rynku dóbr konsumpcyjnych, środków produkcji czy odpadów i wyrobów z odpadów jest zawsze zysk, jako **cel naczelny** – nawet, jeżeli może to być cel odległy perspektywicznie i wymagający wcześniej realizacji wielu celów pośrednich.

Cel naczelny może być również uzupełniony o dodatkowe cele, takie jak zwiększenie rentowności czy udział w rynku.

Poza celem przedsiębiorstwa wynikającym z praktycznej działalności marketingowej, jakim jest pozyskiwanie klientów przez zapewnienie im satysfakcji z nabywanych produktów, **celami pośrednimi** na rynku odpadów będą:

- ograniczenie niekorzystnego oddziaływania odpadów na środowisko we wszystkich fazach gospodarki odpadami,
- ograniczenie (minimalizacja) całkowitych nakładów ponoszonych na gospodarkę odpadami.

Zadaniem logistycznego systemu gospodarki odpadami będzie poszukiwanie takiego doboru obiektów gospodarki odpadami, wyboru optymalnych technologii, przepustowości oraz lokalizacji obiektów unieszkodliwiania odpadów i stacji przeładunkowych, aby uzyskać:

na poziomie lokalnym:

- odzysk surowców w miejscu powstawania odpadów, a tym samym zmniejszyć strumień odpadów wymagających unieszkodliwiania oraz składowania,

na poziomie regionalnym:

- łączną optymalizację transportu, unieszkodliwiania i składowania odpadów.

Pamiętając jednak, że jednym z kryteriów klasyfikacji systemów logistycznych odpadów jest kryterium efektywnościowe (sprawnościowe) celami pośrednimi na rynku odpadów będą cele, których

osiągnięcie zapewni sprawność systemu gospodarki odpadami z punktu widzenia „interesu wytwórcy odpadów”, „interesu odbiorcy”, „interesu ogólnogospodarczego (ogólnospołecznego)”.

Strategie konkurowania stosowane przez przedsiębiorstwa na rynku odpadów mogą się różnić pod wieloma względami, jednak różne opcje strategiczne zazwyczaj mieszczą się w obszarze wyznaczonym przez następujące aspekty:

- techniczny,
- prawny,
- organizacyjny,
- ekonomiczny,
- ekologiczny.

Każdy z tych aspektów można opisać dla danego przedsiębiorstwa z różnym stopniem szczegółowości uwzględniając określone wymiary sfery realnej i regulacyjnej:

sfera realna:

- charakter odpadu,
- zabezpieczenie techniczne funkcjonowania systemu,
- warunki składowania,
- warunki transportu,
- warunki sprzedaży i odbioru odpadów,
- rozmiary i specyfika potencjalnego rynku.

sfera regulacji:

- system informacyjny gospodarki odpadami,
- system norm prawnych,
- bilansowanie – zapasy odpadów,
- prognozowanie,
- programowanie,
- planowanie,
- nadzór i kontrola,
- system zarządzania gospodarką, organizacja i koordynacja,
- procesy integracyjne w gospodarce – współpraca w systemie,
- finansowanie działalności systemu,
- marketing i aktywne kształtowanie rynku,
- instrumenty ekonomiczne,
- koszty funkcjonowania systemu.

Można też dla celów analizy dodać dalszy wymiary. Zakres szczegółowości w określonym wymiarze zależy od:

- rodzaju jednostki organizacyjnej:
  - źródła odpadu,
  - obiektu gospodarki odpadami,
    - wstępnej obróbki odpadów zbieranych selektywnie,
    - gospodarczego wykorzystania,
    - odzysku i recyklingu,
    - unieszkodliwiania,
- miejsca jednostki organizacyjnej w łańcuchu dostaw,
- rodzaju odpadów:
  - przemysłowych,
  - komunalnych (w tym opakowań),
  - niebezpiecznych.